

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/44/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2113202353
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2013:2113202353.2

Uznesenie

Krajský súd v Trnave vo veci starostlivosti o maloletú: U. W., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky a zastúpenú opatrovníkom Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trnava, dieťa rodičov, matky: I. W., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XX, Q. a otca: L. W., nar. XX.X.XXXX, bytom F. XXX/XX, S., zast. JUDr. Luciou Sukupovou, advokátkou, Františkánska 5, Trnava, o predbežné opatrenie, o odvolaní otca proti uzneseniu Okresného súdu Trnava z 13. februára 2013, č.k. 17P/8/2013-22, takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa m e n í tak, že nariaďuje predbežné opatrenie, ktorým zveruje maloletú do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov tak, že matka je povinná a oprávnená zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletú vždy od 15.00 hod piatka nepárneho týždňa, a otec od 15.00 hod piatka párneho týždňa s tým, že rodičia si vyzdvihnú maloletú v piatok v tom ktorom kalendárnom týždni zo Základnej školy s materskou školou v S. v čase od 14.00 hod. a odovzdajú ju nasledujúci piatok v Základnej škole s materskou školou v S. v čase do 7.45 hod.. Ak prípadnú piatky párneho a nepárneho týždňa na prázdniny alebo dni keď neprebíha vyučovací proces, je matka oprávnená prevziať maloletú v piatok nepárneho týždňa pred domom, v ktorom matka býva, a to v čase o 15.00 hod. a povinná odovzdať ju otcovi v piatok párneho týždňa pred domom, v ktorom otec býva, a to v čase o 10.00 hod. a otec je oprávnený prevziať maloletú v piatok párneho týždňa pred domom, v ktorom otec býva, a to v čase o 10.00 hod. a povinný odovzdať ju matke v piatok nepárneho týždňa pred domom, v ktorom matka býva, a to v čase o 15.00 hod. s tým, že obaja rodičia sú povinní v stanovenom čase maloletú odovzdať do osobnej starostlivosti druhého rodiča a riadne ju na odovzdanie pripraviť.

Odvolačný súd ukladá súdu prvého stupňa, aby začal konanie vo veci úpravy výkonu práv a povinností rodičov voči maloletej na čas do ich rozvodu.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa na návrh otca nariadil predbežné opatrenie, ktorým upravil otcovi styk tak, že otec je oprávnený sa s maloletou U. stykať každý párny týždeň v roku od piatka od 15.00 hod. do pondelka do 8.00 hod. nasledujúceho nepárneho týždňa, kedy otec maloleté dieťa v čase začiatku styku vyzdvihne v Základnej škole s materskou školou v S. a v čase ukončenia styku vráti maloleté dieťa v predmetnom školskom zariadení, ktoré predbežné opatrenie bude trvať do právoplatnosti rozhodnutia vo veci, vedenej na tunajšom súde pod č.k. 13C/72/2011. Vo zvyšku súd návrh otca zamietol. Toto rozhodnutie odôvodnil právne ust. § 74 ods. 1 O.s.p. (Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) a vecne osvedčením potreby dočasnej úpravy pomerov účastníkov, keďže na Okresnom súde Trnava prebieha pod č.k. 13C/72/2011 rozvodové konanie rodičov maloletej U. s ktorým konaním je spojené aj konanie o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, pričom starostlivosť o maloletú v súčasnej dobe zabezpečuje matka, ktorá sa od otca odsťahovala dňa 1.5.2011 do inej obce, a preto rozhoduje aj o styku otca s maloletou, ktorá je z uvedeného dôvodu v obmedzenom styku s otcom, na ktorom pravidelnom styku maloletej s otcom sa jej rodičia nevedia dohodnúť. Vzhľadom k tomu, že zo znaleckého posudku znalca Mgr. S., vypracovaného v konaní 13C/72/2011 vyplynulo, že znalec by odporučil aj striedavú osobnú rodičovskú

starostlivosť o maloletú, ak by sa rodičia na nej vedeli dohodnúť, na ktorej sa však rodičia nevedia zatiaľ dohodnúť, a preto v prípade, že k tejto dohode nedôjde, doporučil upraviť styk otca s maloletou dcérou na každý druhý týždeň od piatka do nedele, preto súd prvého stupňa dospel k záveru, že je potrebné dočasne upraviť styk otca s maloletou dcérou tak, ako to vyplýva z výroku uznesenia súdu prvého stupňa, aby bol zachovaný jej vzťah k oboj rodičom, do vyriešenia ich vzťahov v rozvodovom konaní, v dôsledku čoho v zmysle § 74 ods. 1 O.s.p. upravil styk otcovi na každý druhý týždeň v roku od piatka od skončenia vyučovania v škole maloletej do pondelka do začiatku jej vyučovania, aby maloletý otec nemusel odnášať matke do inej obce, v ktorej býva, už v nedeľu aj vzhľadom k tomu, že maloletá navštevuje školu v obci, kde otec býva a v pondelok by sa do tejto obce musela vrátiť z dôvodu návštevy školy a aj vzhľadom k tomu, aby maloletá nebola s oboma rodičmi tak pri začiatku styku, ako aj pri jeho ukončení, aby sa predišlo negatívnemu vplyvu na ňu zo strany jej rodičov, vzhľadom na súčasný zlý vzťah medzi jej rodičmi, ktorí sú v rozvodovom konaní. Nevyhovelo návrhu otca na zverenie maloletej dcéry do striedavej rodičovskej starostlivosti pretože mal za to, že rodičia sa na tejto starostlivosti nevedia dohodnúť, keď toho času prebieha kontrolné znalecké dokazovanie ohľadom vhodnosti takejto úpravy v konaní 13C/72/2011, a až po vypracovaní kontrolného znaleckého posudku bude zrejmé, či takáto úprava bude v záujme maloletého dieťaťa, pričom predbežným opatrením sa iba predbežne upravuje styk v nevyhnutnej miere.

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie otec, pretože súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Navrhol ho zmeniť tak, že bude jeho návrhu na predbežné opatrenie vyhovie v celom rozsahu, t. j. „Maloletá U. bude predbežne zverená do starostlivosti oboj rodičov, a to tak, že matka aj otec sú povinní zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú striedavo v týždňových intervaloch. Ako prvá je povinná zabezpečiť osobnú starostlivosť matka počnúc dňom vykonateľnosti predbežného opatrenia až do piatka prvého párneho kalendárneho týždňa, ktorý bude nasledovať po dátume vykonateľnosti predbežného opatrenia. Rodičia sú povinní mal. U. si vyzdvihovať vždy v piatok v tom-ktorom kalendárnom týždni zo Základnej školy s materskou školou v S. v čase o 15.00 hod., počas letných prázdnin bude maloletá U. striedavo u oboj rodičov v týždňových intervaloch s tým, že ako prvá je povinná zabezpečiť osobnú starostlivosť matka od pondelka od 9.00 hod. prvého týždňa letných prázdnin s tým, že maloletú odovzdá otcovi nasledujúci pondelok o 9.00 hod., počas veľkonočných sviatkov bude o maloletú U. zabezpečovať starostlivosť počas každého Zeleného štvrtka od 9.00 hod. do Veľkého piatka do 19.00 hod. v kalendárnom roku matka a každý Veľkonočný pondelok od 9.00 hod. do nasledujúceho utorka do 19.00 hod. v kalendárnom roku otec, počas jarných prázdnin odovzdá rodič, ktorý bude zabezpečovať o maloletú U. starostlivosť od začiatku týždňa, maloletú druhému rodičovi vo štvrtok o 14.00 hod., počas vianočných sviatkov bude o maloletú zabezpečovať starostlivosť matka každý párnny rok v čase od 24.12. od 9.00 hod. do 25.12. do 9.00 hod. a každý nepárnny rok v tom istom čase otec, každý párnny rok v čase od 25.12. od 9.00 hod. do 26.12. do 19.00 hod. a 31.12. od 9.00 hod. do 1.1.nasledujúceho roka do 19.00 hod. je povinný o maloletú zabezpečovať starostlivosť otec a každý nepárnny rok v tom istom čase matka, pričom obaja rodičia sú povinní mal. U. na odovzdanie druhému rodičovi riadne pripraviť, vrátane nachystania školských potrieb.“ V odvolaní uviedol, že prvostupňový súd nesprávne vyhodnotil znalecký posudok, keď sám znalec v ňom tvrdí, že pre ich dcéru je najvhodnejším riešením úpravy práv a povinností rodičov k nej jej zverenie do striedavej starostlivosti (str. 13-15 Znaleckého posudku). Striedavá starostlivosť bola na základe dohody rodičov aj realizovaná od mája 2011, od odchodu matky zo spoločnej domácnosti, pričom tento stav sa zmenil až po vydaní predbežného opatrenia vo veci, vedenej Okresným súdom Trnava pod sp. zn. 13C/72/2011 v októbri 2012 napriek tomu, že predmetné predbežné opatrenie bolo odvolacím súdom zrušené. Sám znalec v závere znaleckého posudku konštatuje, že nespĺnenou podmienkou pre striedavú starostlivosť je neochota matky k tomuto spôsobu starostlivosti o dieťa a nutnosť dohody ohľadom školy, čo by však nemusel byť problém vzhľadom k blízkosti bydlísk oboj rodičov. Odvolateľ na podporu svojich tvrdení citoval z rozhodnutia Ústavného súdu ČR z 23.02.2010, sp.zn. III ÚS 1206/09 „záujmom dieťaťa nepochybne je, aby bolo predovšetkým v starostlivosti obidvoch rodičov a ak to nie je možné, potom toho z rodičov, ktorý k tomu má lepšie predpoklady, okrem iného uznáva rolu a dôležitosť druhého rodiča v živote dieťaťa a je presvedčený, že aj ten druhý je dobrým rodičom“ ako aj to, že „nesúhlas matky so striedavou starostlivosťou môže byť relevantný len vtedy, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa. Súd nemusí takéto dokazovanie vykonávať, ak je nesúhlas rodiča založený len na zjavne iracionálnom alebo nepreskúmateľnom dôvode. Ak pôjde o tento iracionálny či nepreskúmateľný dôvod alebo bude v konaní preukázané, že ide o nesúhlas, spočívajúci na dôvode preukázateľne nemajúcom negatívny vplyv na

záujem dieťaťa, nemôžu súdy na tomto nesúhlase vystavať rozhodnutie, ktorým návrhu na zverenie dieťaťa do striedavej (spoločnej) starostlivosti nevyhovie. Opačný postup je totiž v rozpore so základným právom druhého rodiča na spravodlivý proces podľa článku 36 Charty a súčasne zásahom nielen do jeho základného práva vychovávať a starať sa o svoje dieťa podľa článku 32 odsek 4 Charty, ale aj do základného práva dieťaťa na rodičovskú výchovu a starostlivosť podľa toho istého článku.“ Rolu a postavenie matky vo vzťahu k dcére nikdy nespochybňoval, uznával jej dôležitosť, naopak matka opakovane znižovala jeho vážnosť v prítomnosti dcéry, čo konštatoval aj znalec v posudku (str.11) - „, kritike matky voči otcovi maloletá nerozumie “. Niet žiaden racionálny dôvod na to, aby tak v tejto veci, ako aj v konaní, vedenom na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 13C/72/2011 nemohla byť realizovaná striedavá starostlivosť navyše, keď konanie matky po opustení spoločnej domácnosti v máji 2011 naznačuje, že po konzultáciách na ÚPSVaR v Trnave s ním viackrát uzatvorila rodičovskú dohodu ohľadne striedavej starostlivosti o maloletú, pričom ak by pochybovala o jeho výchove, tak by s takou formou starostlivosti o ich maloletú dcéru nikdy nesúhlasila, preto jej terajší nesúhlas považuje za účelový, majúci za úlohu vytvoriť zdanie nemožnosti realizácie striedavej starostlivosti. V odvolaní boli citované taktiež ďalšie rozhodnutia Ústavného súdu ČR, a to I.ÚS 266/10 zo dňa 18.8.2010 a III.ÚS 2621/10 zo dňa 2.11.2010 pojednávajúce o tom, že chýbajúca kvalifikovaná komunikácia medzi rodičmi nie je vždy prekážkou striedavej starostlivosti, a práve táto je podnetom na to, aby sa rodičia snažili čo najviac kooperovať a zároveň núti rodiča, ktorý nebol tejto forme naklonený a na ktorého strane chýba ochota ku komunikácii, aby svoje chovanie zmenil.

Odvolací súd prejednal podľa § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. celú vec (návrhu na predbežné opatrenie), pretože konanie sa mohlo začať aj bez návrhu, a to podľa § 214 ods. 1 písm. a/ O.s.p. na nariadenom pojednávaní a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie nemožno považovať vo všeobecnosti a ani osobitne so zreteľom k okolnostiam tejto konkrétnej veci za správne.

Predmetom konania, vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 17P/8/2013 je konanie o návrhu otca na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým mala byť maloletá dočasne zverená do striedavej osobnej starostlivosti.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh otca na nariadenie predbežného opatrenia, týkajúci sa úpravy striedavej osobnej starostlivosti k maloletej zamietnutý a bol upravený jeho styk s maloletou.

Podľa § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p., predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Podľa § 36 ods. 1 Zák. o rodine (zákona č. 36/2005 Z.z. v znení neskorších zmien a doplnení) rodičia maloletého dieťaťa, ktorí spolu nežijú, môžu sa kedykoľvek dohodnúť o úprave výkonu ich rodičovských práv a povinností. Ak sa nedohodnú, súd môže aj bez návrhu upraviť výkon ich rodičovských práv a povinností, najmä určí, ktorému z rodičov zverí maloleté dieťa do osobnej starostlivosti. Ustanovenia § 24, § 25 a 26 sa použijú primerane.

Podľa § 25 ods. 1 Zák. o rodine rodičia sa môžu dohodnúť o úprave styku s maloletým dieťaťom pred vyhlásením rozhodnutia, ktorým sa rozvádza manželstvo a dohoda o styku rodičov s maloletým dieťaťom sa stane (za predpokladu, že k nej dôjde - pozn. odvolacieho súdu) súčasťou rozhodnutia o rozvode; podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa rodičia nedohodnú o úprave styku s maloletým dieťaťom podľa ods. 1, súd upraví styk rodičov s maloletým dieťaťom v rozhodnutí o rozvode, čo inak neplatí, ak rodičia úpravu styku žiadajú neupraviť a podľa ods. 3 tu citovaného ustanovenia ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Zhora citované ustanovenia predstavujú tak hmotnoprávny podklad rozhodovania súdov o úprave výkonu rodičovských práv a povinností spolu nežijúcich rodičov maloletých detí, a to vo vzťahu k najvýznamnejším otázkam v tomto smere, ktorými sú úprava osobnej starostlivosti o deti, výživného a styku, tak i podklad procesnoprávny vtedy, ak sa požaduje úprava už skôr, než rozhodnutím vo veci samej (treba tým rozumieť požiadavku na poskytnutie dočasnej ochrany práv vo forme predbežného opatrenia). Nedostatok dohody rodičov o podmienkach výkonu ktoréhokoľvek z práv a povinností, týkajúcich sa maloletého dieťaťa, je potom sám osebe dôvodom pre úpravu príslušnej otázky súdom a to

v prípade potreby i bez vyčkávania na čas vydania konečného rozhodnutia vo veci, ktoré môže byť často i zámerne niektorým z rodičov oddiaľované. Podstata problému v danej veci bola v tom, ktorý z rodičov má až do rozhodnutia vo veci samej (tu je treba uviesť, že doposiaľ nebol v tomto smere podaný návrh na začatie konania a ani nebolo začaté konanie ex offa, keď návrh na rozvod manželstva v tomto smere bude upravovať práva a povinnosti rodičov k maloletej až po právoplatnosti rozvodu manželstva, t. j. na čas po rozvode) podiel na výchove maloletej uplatňovať v rámci výkonu starostlivosti o ňu, t. j. či obaja, alebo ktorý bude naopak len v pozícii toho, kto má svoj výchovný podiel realizovať v rámci časových úsekov vyhradených na výkon práva na styk s dieťaťom, keď je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa vo svojom rozhodnutí o otázke úpravy osobnej starostlivosti vôbec nerozhodol.

Predbežné opatrenie možno vydať pred začatím konania (§ 74 O.s.p.) alebo po začatí konania (§ 102 O.s.p.). V oboch prípadoch je možné ho vydať z dvoch dôvodov. Jedným je dočasná úprava právnych pomerov účastníkov a druhým je zabezpečenie výkonu súdneho rozhodnutia, ak by mal byť ohrozený. Spoločným znakom oboch tipov predbežných opatrení je ich predbežný - dočasný charakter. Znamená to, že sa nimi upravujú pomery účastníkov alebo zabezpečuje výkon rozhodnutia do doby, než súd vydá vo veci konečné rozhodnutie. Predbežné opatrenie musí mať preto vzťah k právnemu vzťahu, ktorý je alebo bude predmetom súdneho konania o žalobe. Od predmetu prebiehajúceho konania alebo konania, ktoré len začne podaním žaloby okrem iného závisí vecná i miestna príslušnosť súdu, ale aj spôsob, akým sa má obmedziť časové trvanie predbežného opatrenia (§ 76 ods. 3, § 77 ods. 1 O.s.p.).

Za danej situácie i vzhľadom k ďalším tvrdeniam oboch rodičov (otca z návrhu, jeho výpovede ako aj odvolania a matky z vyjadrenia k odvolaniu ako aj jej výpovede), ktorých snahou bolo presvedčiť zo strany otca o podmienkach striedavej osobnej starostlivosti a zo strany matky o nedostatku podstatnej starostlivosti druhého rodiča a naopak o vlastnej starostlivosti bolo treba aktuálnu úroveň vzťahov rodičov maloletej vyhodnotiť za takú, ktorá úpravu rodičovských práv a povinností k maloletej odôvodňuje. Základnou otázkou pri nariadení striedavej osobnej starostlivosti bolo zodpovedanie si otázky, či na takúto úpravu osobnej starostlivosti môže poslúžiť len konanie o predbežnom opatrení - v ktorom sa i pre krátkosť času vymedzeného pre súd na rozhodnutie o návrhu účastníka vyžaduje iba osvedčenie významných skutočností a nie aj ich preukázanie, pričom odvolací súd dospel k tomu, že z pohľadu ust. § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p. je takáto úprava možná.

Doterajšími podkladmi v spise, ako aj vykonaným dokazovaním na pojednávaní odvolacieho súdu dňa 29.4.2013 bolo dostatočne osvedčené, že vzájomné vzťahy oboch rodičov nie sú aktuálne na takej úrovni, aby títo neprenášali svoje animozity i na maloletú, ktoré negatívum treba samozrejme eliminovať, nie však tak, ako to navrhovala matka, teda vylúčením otca z výkonu ním požadovaného práva, pretože v záujme dosiahnutia cieľa, ktorým je čo najlepší vzťah maloletej s oboma jej rodičmi je potom postoj matky kontraproduktívnym resp. doterajšie počínanie je skôr svedectvom snahy klásť tomuto do cesty prekážky, čo neprospieva bezproblémovému vývinu vzťahov medzi dieťaťom a rodičom. Odvolací súd má za osvedčené, že obaja rodičia majú vytvorené vhodné podmienky na to, aby mohli zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloletú a tu treba mať za osvedčené aj nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy v tom, že ak sa maloletej obmedzí stretávanie sa s druhým rodičom v rozsahu, akom sa táto realizovala po odchode matky zo spoločnej domácnosti v máji 2011, keď sa na jej výchove podieľali obaja rodičia v týždňových intervaloch s výmenou v piatok po skončení vyučovania, môže dôjsť k jej odcudzeniu sa vo vzťahu k tomuto rodičovi, ktorého rozsah oproti uvedenému bude obmedzený.

Nariadené predbežné opatrenie je predbežným opatrením pred začatím konania o veci samej, týkajúcej sa úpravy výkonu ich rodičovských práv a povinností k maloletej v zmysle § 102 ods.1 O.s.p. v spojení s ust. § 76 ods.1 písm. b/ O.s.p., ktoré je vykonateľné dňom jeho nariadenia v zmysle § 75 ods.5 O.s.p. na zánik, ktorého sa vzťahuje § 77 ods. 1 O.s.p., preto odvolací súd v zmysle § 76 ods. 3 O.s.p. uložil súdu prvého stupňa, aby začal konanie vo veci úpravy výkonu práv a povinností rodičov voči maloletej na čas do ich rozvodu. Odvolací súd mal však za to, že rozsah úpravy striedavej osobnej starostlivosti, ako ju navrhol v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia otec maloletej je nad rámec dočasnej úpravy, ktorú má predbežné opatrenie poskytnúť, čo však nevylučuje, že táto bude v rámci konania vo veci úpravy výkonu práv a povinností rodičov voči maloletej na čas do ich rozvodu upravená rozsiahlejšou úpravou (za predpokladu, že už v tom čase nebude právoplatne skončené konanie o rozvod manželstva rodičov), ktorá bude reflektovať aj na udalosti, ktoré otec v petite svojho žalobného návrhu uplatňoval.

Pri riadení sa všetkými už opísanými úvahami odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. zmenil spôsobom, uvedeným vo výroku svojho uznesenia.

K prijatiu tohto uznesenia došlo pomerom hlasov 3 : 0, teda jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Toto uznesenie nemožno napadnúť odvolaním.